

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Lukács István*
Cím: *Három-négyezer ember tűnik el évente Budapesten*
Forrás: *Pesti Napló*

3m
(Hely)

1925. 1. 1.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy *351.78*

Hely

Idő *"1925"*

Személy

Helv.

351.75 *1925*

Székesfővárosi háziyomda 1923

Három-négyezer ember tűnik el évente Budapesten

**Leggyakrabban tűnnek el: rossz tanulók, fiatal cselédányok
és dunai csónakázók**

(Saját megfigyeléseimről.) Nevük naponta felbukkan az újságok hírei között: »... Iksz Ipszilon hosszabb idő óta eltűnt lakásáról. Ki tud róla?...« Aztán örökre elhallgat róluk a krónika. Vagy elvesznek, eltűnnek végkép a homályos bizonytalanba. Egyikőjük talán holtan fekszik valami eldugott árokban, amerre sohasem jár ember. Bomló hulláját a száradt levelek halottas lepelként eltakarják. Egy másik talán búcsúzatlanul kiszökik az országból és soha többé nem szólal meg rejtekhelyéről. Vagy többnapos céltalan esavargás után bün-

bánón, megbékélten visszatér elhagyott otthonába. Érdekes, gyáva, tépelődő emberfajta: szomorú elhatározással indul, aztán valahol összeroppan benne a terv... még megy, de bizonytalan már a lépése, amíg végre göresős kapaszkodása az élet felé hazahúzza a családjához. Kik ezek? Eltűntek? Bűnösök? Világfájdalmasok? Tétova öngyilkosjelöltek? Áldozatok?

Risztich Lázár rendőrtanácsos, aki a budapesti főkaptányaságon

az eltűnési osztály vezetője,

sokéves tapasztalataiból leszűrt igazságokként mondotta el a következőket:

— Sokan vannak. Évenként átlagosan három-négyezer eltűntet jelentenek be nálunk, ez a szám hozzávetőlegesen állandó is. Társadalmi tagozódás szerint osztályozni az eltűnteket nagyon nehéz lenne. Vannak ugyan bizonyos esetek, melyek szinte szezonszerűen visszatérnek bizonyos időközökben és így mintegy típust alkotnak az eltűntek között.

— Ilyen például a rossz tanuló alakja. Évenként régyszer-ötször, intézkonferencia és bizonyítványkiosztás után tömegesen jönnek a panaszok, hogy a diákok, kizárólag a rossz tanuló fajtájából, pár nap óta nem tér haza, iskolába sem jár, attól tartanak, hogy megrovása fölötti bánatában és az otthoni korholástól való féltelmében öngyilkossá lett.

— Másik csoport, mellyel szintén tömegesen van dolga bizonyos időközökben a rendőrségnek: a *falúról nemrégiben Pestre jutott cselédleányok*. Ezek főleg nyáron tűnnek el. Miért? Vasárnap délután — híven a tradíciókhoz — kimennek a vurstliba, persze, ismeretlenek ott a viszonyokkal, zavartan ténferognak a bódék között. Egyszerre csak gavallér ajánlkozik, jóképű mesterlegény; gyorsan alakul barátság, estére már együtt táncolnak a »Zöld vadászban. Az idő múlik, az ártatlan, falusi kislány egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy kivirradt a liget fölött. Megijed, hiszen a kimenő csak esti

tíz óráig szólt. Jaj, mit csináljon? Mellette a gavallér... Kis rábeszélés: »ne menjen vissza a szolgálati helyére. Így lesz aztán, hogy pár napra tényleg elszökik s csak akkor következik a kijózanodás. Viszsa a gazdához, aki közben megijedve a rendőrségre szaladt, hogy keressék a cselédjét.

— Nyaranként, mikor megkezdődik a *nyílt Dunán a csónakázás és a fürdés*, sokan fordulnak hozzánk eltűnt hozzátartozóik nyomoztatása végett. Elyenkor az *utolsó nyom a Dunapart* szokott lenni. Fájdalom, nem nehéz kitalálni, hogy mi a sorsuk ezeknek a tragikus eltűnteknek.

— Ez a három csoport foglalkoztatja leggyakrabban a rendőrséget, de ezeken kívül is nagyon sokan vannak, akik hirtelen — teljes titokszerűséggel — eltűnnek.

— Az utóbbiak közül az eddigi tapasztalatok szerint *baleset* a legtöbb eltűnés oka. Valakit — például — elgázol a *villamos*, nincs nála személyazonosságát igazoló irat, beszélni meg sérülései következtében nem tud, családja tehát hollétéről nem kap értesítést, ezért gondolják, hogy eltűnt a fővárosból. Vannak olyanok, akik búcsúlevelét hátrahagyása nélkül, *öngyilkossági tervvel* távoznak otthonukból. Érdekes, ezek látszanak a legkonokabb öngyilkosoknak, pedig valójában pár nap múlva frissen kedvelten hazatérnek. Egy kis hányada az eltűnteknek — sajnos — *büntények áldozata*.

Hogy nyomoznak az eltűntek után

Mikor az ijedt hozzátartozók megteszik panaszaikat a főkapitányságon, azonnal széleskörű nyomozás indul az eltűnt feltalálására. Ez a nyomozás mindig az *egyének életviszonyaihoz* alkalmazkodik. A detektív előbb rendszerint végigjárja a családtagokat, hisz valaki mindig tud olyan adatot szolgáltatni a rendőrségnek, amit fel lehet használni. Ha az eltűnés bűntény-gyanús, akkor megvizsgálják, *volt-e ellensége, avagy szokott-e sok pénzzel járni*, egyáltalában mi ad gyanút arra, hogy bűntény történt. Ha a család nem tud semminemű adatot szolgáltatni a nyomozás tájékoztatására, akkor a detektívek a *kórházakat* nézik végig, kezükben az eltűnt személyi adataival és fotográfijával, majd a *bonctani intézetet* keresik fel, ahol állandóan vannak névtelen halottak; talán köztük van az eltűnt. Ha itt sem lelik fel, a *menhelyek, tébolydák* sorra-vevése következik. A körülmények szabják meg ezek után, milyen irányba fejlődjük később a nyomozás. Ha — például — egy fiatal tőzsdebizományos eltűnését jelentik be, aki híres barátai körében mulatós kedvéről, akkor végigjárják a *lokálokat*, ahol többször akadtak már pezsgő és szép leány mellett ilyen eltűntekre.

Ha az eltűnt környezete azt sejteti, hogy valami *betörötányán rejtőzködik* az, akit keresnek, akkor a detektívek *egy állandó lista szerint* meglátogatják azokat a titkos helyeket, ahol a rendőrség által figyelt, de valójában nem bűnöző emberek laknak.

A nyomozás irányítása attól is függ, hogy az eltűnt leány vagy öregasszony, vagy férfi? Ha *fiatal leány* eltűnését jelentik be, akkor Éa rendőrség a tapasztalati igazságok alapján *elsősorban merényletre gondol* és ilyen irányban kutat a leány holléte iránt. Ha *idősebb asszony* tűnik el, aki magával, kora folytán, szinte tehetetlen, rendszerint megtalálják egyik *kórházban*, ahová a mentők szállították, mert rosszul lett, vagy baleset érte az uceán.

Az aggodalom hiénái

A statisztika szerint az eltűntek *kilencven százaléka* hosszabb rövidebb idő alatt megkerül. Vannak olyanok, akik pár nap alatti önként jelentkeznek s

felkérlik a rendőrséget, hogy ne folytassák felkutatására a nyomozást. Van eset, hogy csak hetek múlva akadnak egy-egy eltűnt ruhájára a környékbeli erdőkben, vagy a Duna veti hetek múlva partra a keresett ember holtestét. Kilencven százalékban — átlagos számításai — tehát megkerülnek az eltűntek. De vannak olyanok, akiknek aktája már évek óta hever a rendőrségen és a nyomozás mégsem tudott eredményt felmutatni. Egyik tragikus példa *Reismann Károly zongoragyáros* eltűnése, amellyel annak idején hosszan foglalkoztak a lapok, de *a rejtély máig sem oldódott meg*. Itt csak kombinációk születnek, talán bűntény áldozata lett, de semmi pozitívum nem tud világosságot deríteni az eltűnt zongoragyáros titkára. Nagy port vert föl tavaly *Szántó Miklós vásárpénztári igazgató eltűnése*. Heteken keresztül kutattak ezerféle nyomon, ezerféle lehetőségre gondolva, amíg kiderült, hogy a melankóliában szenvedő igazgató *távol Budapesttől öngyilkos lett*.

Egész szervezet van Budapesten azokból, akik az eltűntek hozzátartozóinak aggodását kihasználva, hamis információkat bocsátanak rendelkezésükre, természetesen busás jutalomért. Akiknek ilyen családi fájdalmuk van, rendszerint babonásokká lesznek, fanatikusan tudnak hinni a legprimitívebb trükkökben, *jósasszonyokat* látogatnak meg, *telepátikus fenomeneket* kérnek arra, hogy legyenek segítségükre az eltűnt hollétének megállapításában.

Az utolsó évek viharai jobbra és balra bőven szolgáltatott anyagot a főkapitányság eltűnési osztályának. Előbb a különféle *különítmények* emberei hűreolták el szerencsétlen áldozataikat, anélkül, hogy az később akár egy szóval is értesíteni tudta volna családját. Később, mikor ezek már megszűnőben voltak, a *tőzsdekrach* öngyilkosai mellett hirtelen eltűnésre is kényszerített egyeseket. Fiatal banknapoleonok, akik nemrégiben még autón jártak és szmókingban vacsoráztak a Ritzben, egy reggel kis kézitáskával megszöktek a városból. Hosszú idő múlt el már azóta, s mégsem értesítenek senkit hollétükről. Okuk van rá